

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:2202

av Börje Vestlund m.fl. (S)

Transpersoners livsvillkor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om retroaktivt ändrade intyg efter ny könstillhörighet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om transpersoners rätt att bilda familj.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om unga transpersoners utsatthet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att inkludera transpersoner i hetslagstiftningen.

Intyg efter könstillhörighet

Transsexuella som inte har möjlighet att leva i enlighet med sin självupplevda könsidentitet har en svår livssituation. När inte det yttre stämmer överens med det inre och inte heller körkort, id-handlingar och andra personbevis speglar den du är försvåras tillvaron avsevärt. Den psykiska ohälsan bland transpersoner är hög, och särskilt unga transpersoner är i riskzonen för att ta sitt liv – i synnerhet innan de söker hjälp.

Många transpersoner med ändrad könstillhörighet hamnar i besvärliga situationer för att vissa handlingar, t.ex. betygsintyg, är angivna med den gamla könsidentiteten. Det kan i värsta fall leda till ett kränkande och diskriminerande bemötande. Det är därför angeläget att se över förutsättningarna för att skola, högskola och andra samhällsinstitutioner ska kunna utfärda nya intyg utifrån den nya könstillhörigheten.

Rätten att bilda familj

Transpersoner bör ha samma möjligheter som alla andra människor att bilda familj. Möjligheten att frysa ner könsceller bör vara en självklar rättighet. Transpersoner är på inget sätt sämre föräldrar än andra och bör därför inte begränsas av en snäv lagstiftning. En del av vår socialdemokratiska politik bygger på att göra upp med traditionella könsrollsmönster, och transpersoners rätt att bilda familj är en del av det arbetet.

Unga transpersoners utsatthet

Folkhälsoinstitutet genomförde 2005 studien ”Hälsa på lika villkor” som behandlar hbt-personers hälsosituation. Studien visar bland annat att unga transpersoner har sämst hälsosituation och alarmerande hög risk för suicidtankar och suicidförsök. Senare undersökningar har visat samma resultat. Unga transpersoner utsätts för mobbning, våld och sexuella övergrepp.

Socialdemokraternas politik bygger på att alla människor har rätt till en god hälsa och en bra sjukvård. Sjukvården ska hålla en god kvalitet och fördelas efter behov. Vården för transpersoner lever dock inte upp till den kvaliteten. Den psykiatriska vården för transsexuella brister i ekonomiska och personella resurser. Möjligheten att få rätt vård bygger först och främst på att den allmänna vården har god kunskap om vart de ska remittera patienter som söker diagnostisering eller utredning. I delar av landet är patienter helt beroende av enskilda läkares kompetens.

Vården i sig varierar också mycket vad avser kvalitet, vårdinsatsernas omfattning och väntetider. Sammantaget vittnar många patienter om ett bemötande som inte är professionellt, dålig information, långa väntetider, bristande samordning mellan vårdinstanser och skillnader i vilken vård som erbjuds beroende på bostadsort. Vård för transsexuella bör tilldelas resurser för att täcka de behov som finns.

Vi socialdemokrater vill se en sammanhållen skola som är en mötesplats för barn och unga från olika sociala miljöer och kulturer. Alla skolor ska omfattas av samma regler, skyldigheter och rättigheter. Alla barn och ungdomar har rätt att gå i en skola där mobbning och kränkande behandling motverkas så att alla elever kan känna sig trygga och välkomna.

Enligt Folkhälsoinstitutets studier utsätts ofta unga transpersoner för mobbning och utanförskap. Stöd och bekräftelse saknas i undervisningen och i skolböcker, och kuratorer, skolpsykologer och lärare har sällan utbildning på området. Även ungdomsmottagningar och barn- och ungdomspsykiatri saknar kompetens.

Det är viktigt att samhället särskilt värnar om unga transpersoner och tar till de åtgärder som krävs för att förbättra och stärka målgruppens hälsosituation.

Utöka hetslagstiftningen

Transpersoner är inte inkluderade i hetslagstiftningen. Kränkande och nedvärderande åsikter om en grupp baserade på gruppens könsidentitet eller könsuttryck anses inte i lagens mening vara hets mot folkgrupp. Det är oacceptabelt att inte transpersoner omfattas av samhällets skydd på samma sätt som homosexuella och bisexuella skyddas sedan 2002.

Denna brist på skydd innebär en risk att de som bedriver hets mot homo- och bisexuella ändrar terminologi och på så vis går fria från åtal. Möjligheten att inkludera transpersoner i hetslagstiftningen genom att 7 kap. 4 § tryckfrihetsförordningen och 16 kap. 8 § och 29 kap. 2 § brottsbalken även omfattar könsidentitet och könsuttryck bör ses över.

Börje Vestlund (S)

Hannah Bergstedt (S)

Jonas Gunnarsson (S)

Roza Güclü Hedin (S)